

قطعه نامه ششمین کنگره نهضت پیرامون:

نظام جمهوری اسلامی، آزادی، حقوق ملت و امنیت قضائی،
مدیریت جامعه، جنگ و صلح، انتخابات، اقتصاد ملی،
سیاست خارجی و...

قطعه‌نامه ششمین کنگره
نهضت آزادی ایران

اسفند ۱۳۶۲

قطعه‌نامه ششمین کنگره نهضت آزادی ایران

نشریه شماره ۳۲

ناشر: نهضت آزادی ایران

تیراژ: ۳۰۰۰ جلد

چاپ اول: بهار ۱۳۶۳

چاپ: نراقی

بها: ۳۰ ریال

قطعهنامه ششمین کنگره نهضت آزادی ایران

اسفند ۱۳۶۲

فهرست مندرجات

صفحه

مقدمه	.....	۴
الف) مواضع:		
۱- ملت و انقلاب اسلامی	.....	۶
۲- آزادی	.....	۸
۳- حقوق ملت و امنیت قضائی	.....	۹
۴- مدیریت و نظم:	.....	۱۰
الف) تعدد مراکز تصمیم گیری	.....	۱۰
ب) روحانیت و مدیریت	.....	۱۱
۵- جنگ و صلح	.....	۱۲
۶- انتخابات	.....	۱۳
۷- اصلاح جامعه و مبارزه با بحران اخلاقی	.....	۱۴
۸- آموزش و پرورش و دانشگاهها:	.....	۱۵
الف) آموزش و پرورش	.....	۱۵
ب) دانشگاهها	.....	۱۸
۹- اقتصاد ملی	.....	۲۱
۱۰- سیاست خارجی	.....	۲۲
ب) خط مشی:		
۱- ادامه رسالت تاریخی	.....	۲۴
۲- وفاداری بنظام جمهوری اسلامی و رابطه با دولت و نهادها	.....	۲۴
۳- آینده نگری و آینده سازی	.....	۲۴

بسم الله الرحمن الرحيم

مقدمه

وعد الله الذين آمنوا منكم وعملوا الصالحات
ليستخلفنهم في الارض كما استخلف الذين
من قبلهم وليمكن لهم دينهم الذي ارتضى
لهم وليبدلنهم من بعد خوفهم انما يعبدوننى
لايشركون بى شيئاً ومن كفر بعد ذلك فاولئك
هم الفاسقون.^۱

دعا و درخواست ششمین کنگره نهضت آزادی ایران از درگاه احدیت، بعد از ستایش و سپاس او، تحقق وعده سه گانه فوق (استخلاف، تمکن، امنیت) برای ملت انقلاب کرده شریف ایران بوده و توفیق ما در تحرک و تعالی خودمان و هموطنان و خلق جهان بسوی خدا، از طریق بندگی خالصانه او و طرد هرگونه شرک و کفر و فسق میباشد. ما میخواهیم پس از پیروزی انقلاب و سرنگونی استبداد سلطنتی و اعلام نظام جمهوری اسلامی، ملت ایران جانشین واقعی نظام گذشته گردیده و امکان اجرا و تمتع از آئین و نظامی را داشته باشد که خدا رضا داده و برایش جهاد و جانفشانیها کرده است و هرچه زودتر و کاملتر دوران ترس و تخاصم سپری گردیده در سایه امنیت و عبادت و سلامت و سعادتى که مطلوب و موعود است برسد.

* * *

(۱) سوره نور/ ۵۵ — خداوند کسانی از شما را که ایمان آوردند و کارهای شایسته انجام دادند وعده داد که البته ایشان را در زمین جانشین کند، همچنانکه کسانی را که پیش از آنها بودند جانشین کرد. و البته دینشان را که برای آنها پسندیده برقرار سازد (مانعی نتواند آنها را نائل کند) و ترسشان را نیز به آرامش بدل کند. مرا میرستند و چیزی را برای من شریک نمیگیرند و کسانی که پس از این کافر شدند پس آنان فاسقاند.

ششمین کنگره نهضت که طی نه جلسه از تاریخ ۱۷ تا ۲۶/۱۲/۶۲ با مشارکت ارگانها و منتخبین حوزه‌ها منعقد گردید است، در ایام و احوالی برگزار میشود که کشور عزیزمان درگیر با یکی از شدیدترین ابتلاها و آزمایش‌های تاریخ چندین هزار ساله خود و شش ساله انقلاب پیروزمندش میباشد. در حالیکه سیاست دنیا را متوجه بایران و از جهاتی تحت تاثیر خود گرفته است، از یکطرف شاهد عظمت و ارزش ایمان و ایثار و شهادت بوده افتخار و ابراز امید به چنین تحول درونی نفسهای ملت و سرمایه‌های معنوی و به آینده انقلاب مینمائیم، از طرف دیگر نگران آینده جنگ و فرجام نامعلوم آن و گسترش خرابیها و خسارات مادی و معنوی، که بصورت مسابقه‌ای برای هر دو ملت مسلمان ایران و عراق درآمده است، میباشد و همچنین نگران تبعات شوم جنگ، چون آوارگی و بیماری‌های اجتماعی و اقتصادی حاصل از آن میباشیم، و بیم آن داریم که در این هنگامه، استقلال اقتصادی و سیاسی کشور نیز با خطرهای جدی روبرو گردد.

در روابط و جریانهای داخلی نیز، ملت و نظام جمهوری اسلامی مواجه با سرنوشت سازترین حوادث و وظائف بعد از پیروزی انقلاب یعنی انتخابات دومین دوره مجلس شورای اسلامی میباشد. از خدای عزیز حکیم میخواهیم که از هر دو صحنه با پیروزی حق بر باطل و رستگاری دنیا و آخرت بیرون بیائیم. رجاء واثق میورزیم که با اطاعت از کتاب خدا و تبعیت از سنت رسول اکرم و ائمه اطهار، ملت و دولت ما جانب عدل و عقل و علم رحمت را پیش گرفته مورد خطاب آیه مبارکه «كذالك جعلناكم امة وسطا» باشیم و انقلابمان با اتخاذ خط مشی صحیح بتواند «شهداء علی الناس» بر سراسر دنیا گردد.

بلحاظ خود نهضت و فعالیت حزبی نیز سال پرتلاطم و بحرانی را پشت سرگذاشته خوشوقتیم که علیرغم جوسازیها، تهمت‌ها و تحدید آزادیهای قانونی با مقاومت در برابر تهدید و تجاوزها، بشکر خدا حضورمان در صحنه سیاست و حیات و فعالیتیمان برقرار بوده خط مشی «صبر جمیل و تلاش وسیع» مصوب کنگره سال قبل را ادامه داده‌ایم سعی کرده‌ایم با توجه به محدودیتهائی که بر ما اعمال میشود با ارسال نامه‌های خصوصی و سرگشاده، انتشار اعلامیه‌ها و نظریه‌ها، تالیف و طرح کتابها و مباحث و همچنین مکاتبه و ملاقاتهای با مسئولین، نقش شاهد و واسط معهود را ایفا کرده هموطنان و دست اندرکاران را دعوت بخیر و امر بمعروف و نهی از

منکر بنمائیم. اگرچه بازده مطلوب چندان نداشته ایم، ولی همین پایداری و پیگیریها بی حاصل نبوده، بطوریکه اینک در میان متصدیان ظاهراً علائمی از درک بیشتر به واقعیات و ضرورت تمکین به قانون مشاهده میگردد. ارزشها و مسائلی مانند تخصص، علم، آزادی، حاکمیت ملی، سازندگی و تولید، مدیریت و نظم و امثال آنها که زمانی از طرف برخی از مسئولین بعنوان نمونه‌های ضد ارزش محسوب میشد و مطرود بود رفته رفته بزبان و قلم آنها آمده گهگاه مورد دفاع یا تجلیل قرار میگیرند. نارضاقتی و اعتراضات عمومی را نیز که انکار مینمودند اکنون تا حدودی پذیرفته و ابزار نگرانی میکنند.

کنگره ششم نهضت آزادی ایران با درود مجدد به شهیدان و جانبازان، اُسرا و مفقودین جبهه‌ها و شهرها، آوارگان و آسیب دیدگان و بمسئولین خدمتگزار با حسن نیت، با خدا و با خلق تجدید ایمان و امید و پیمان نموده ضمن تایید خط مشی و مواضع گذشته نظریات جدید و تکمیلی خود را بشرح زیر اعلام میدارد:

الف) مواضع

۱) ملت و انقلاب اسلامی ایران

کنگره ششم نهضت آزادی ایران با اعتقاد و استناد همیشگی خود به آیه شریفه «ان الله لا یغیر ما بقوم حتی یغیروا ما بانفسهم»^۱، با تایید مراتب مندرج در قطعنامه کنگره پنجم در زمینه وحدت ایران و تعلق کشور بتمام افراد ملت و با تأکید بر اینکه مشارکت علاقمندان و آگاهانه اکثریت قریب باتفاق مردم باعث پیروزی انقلاب و تصویب نظام جمهوری اسلامی گردیده است، براین نکته تکیه مینماید که شرط لازم برای مدیریت صحیح و تداوم و تحول طبیعی هر انقلاب، در جهت اهداف مطلوب و مصوب، حفظ تمامیت و وحدت اولیه تمام اقشار مردم بوده چنانچه با تبلیغات و شعارهای تحریک کننده، تفوق و تحمیل افکار یک گروه یا دیدگاه خاص صورت گیرد انحراف و اجبار و فساد رخ میدهد و انقلاب مشروع مردمی و روح عدالت و

(۱) رعد ۱۲/۱۳ — بدرستی که خداوند وضع قومی را در گروگون نمینماید مگر آنکه در نفوس خودشان تغییر بوجود آورند.

شهادت تبدیل به استعلا و استبداد و انحصار خواهد گشت و از تفرقه و تنازع، ضعف و شکست نتیجه میشود. انحصار دادن انقلاب و نظام برخاسته از آن بیک قشر یا طبقه خاص، علاوه بر اینکه قلب واقعیات و تحریف تاریخ محسوب میشود کمک به سیاست «تفرقه انداز و حکومت کن» مینماید که خواسته و اسباب کار استیلا گران بیگانه است. لازمه اعتبار و مشروعیت یک نظام اسلامی و مردمی از وجود اتحاد و همکاری مردم بوده و به رهبران و مدیران و خدمتگزاران نظام مقبولیت می بخشد.

ما ضمن محکوم کردن سیاستهای حیلہ گرانه و شیطانی ابرقدرتها علیه مردم محروم کشورهای جهان سوم، معتقدیم اگر اصرار ورزیم که همه جا و همه وقت توطئه ابرقدرتهای بیگانه در امور کشورمان حاضر و آمر بوده تقصیر و تاثیر افراد و عوامل خودی را نادیده گرفته و در صدد تجزیه و تحلیل قضایا و تجدید نظر در افکار و اصلاح اعمال و افراد خودمان برنیاثیم پیوسته در جهل و فساد و مشکلات باقی خواهیم ماند. ضمناً تفکر فوق که نشانه ای از خود باختگی و بیگانه پرستی است، مطلوبترین وسیله را در اختیار بیگانگان استیلاگر و دخالتگر قرار داده و از متصدیان و ملت سلب مسئولیت و شخصیت مینماید.

موضوع دیگری که در این زمینه حائز اهمیت میباشد پدیده آوارگی عده ای از ایرانیان در کشورهای خارج پس از انقلاب است. نهضت آزادی ایران ضمن اذعان بوجود عده ای مخالف مخرب و ضد انقلاب در میان این گروه، اکثریت آنان را قابل جذب و خدمت بکشور و در زمره سرمایه های انسانی مورد نیاز جمهوری اسلامی ایران میدانند. غالب این گروه به زادگاه خود علاقمند هستند و بدین دلیل هرگز نتوانسته اند باقامت در کشورهای بیگانه و تابعیت غیر ایرانی خوشدل باشند، اگر این گروه اطمینان پیدا کنند که حقوق مصرح ملت در قانون اساسی جمهوری اسلامی در مورد آنان تحقق پیدا نموده و در زندگی عادی خود امنیت خواهند داشت، بی شک بخانه و کاشانه خود باز خواهند گشت.

رهبر انقلاب در پیام اخیر خویش (۲۲ بهمن) در این زمینه بیان داشتند:

«از هموطنانی که خارج کشور هستند و میتوانند برای کشور خود خدمت و به ملت مظلوم خود کمک کنند چه اطباء محترم و چه متخصصان در رشته های مختلف و چه دیگران تقاضا دارم که قدری به حال ملتی که در طول تاریخ گرفتار رنج و زحمت بوده اند و زیر بار

ظلم ستمگران کمرشان خمیده شده است بیندیشند...
 بنابراین شما هم بیایید و به میهن خود خدمت کنید و دین خود
 را به کشور خود ادا کنید. اگر به اسلام معتقد هستید ببینید مظاهر
 اسلام امروز چیست و در رژیم پهلوی چه بود. اگر ملی هستید ببینید
 که امروز ایران در جهان بعنوان تنها کشوری که در مقابل امریکا و
 شوروی ایستاده است دارای چه قدرتی است....

البته روی سخن با اشخاص شریفی است که وجدان انسانی خود را از
 دست نداده اند. (کیهان یکشنبه ۶۲/۱۱/۲۳، شماره ۱۲۰۸۷)
 از طرف دیگر بازگشت این گروه جراحاتی را که در اثر فرار مغزها و از
 دست دادن تخصص ها و تجربه ها برپیکر جامعه وارد شده است التیام خواهد بخشید
 و به ناله ها و شکایاتی که موجب بدنام ساختن اسلام و انقلاب ایران شده است پایان
 خواهد داد.

نهضت آزادی اصرار دارد که ملت و دولت بمسئله ایرانیان آواره توجه کنند و
 شرایط بازگشت این فرزندان سرگردان را بدامن اسلام و وطن فراهم سازند.

۲) آزادی

تکرار این توضیح خالی از فایده نیست که غرض از آزادی و آزادخواهی اخذ جواز
 بی بند و باری و تمرد از امر خدا و قانون یا تجاوز بحقوق اجتماع نمیباشد. منظوررهای
 انسانها از اسارت انسانها یا استبدادهای زور و تزویر و از استیلا بیگانگان، در زمینه های
 عقیدتی سیاسی و اقتصادی و از حاکمیت جهل و اوهام میباشد.

آزادی در یک جامعه اسلامی لازمه هدایت طبیعی مردم به انتخاب راه حق و
 تغییر نفس ها و در نتیجه رشد و تعالی جامعه است و امانتی است الهی، نه عطیه
 دولتمردان، و تحقق آن در حکم بازگرداندن امانت الهی حکومت مردم بدست خود
 مردم میباشد که باید تشخیص دهنده و تصمیم گیرنده در امور مربوطه و گزیننده
 مامورین و مصالح جامعه باشند. تخلف از این امر، از جانب دولتها، ریشه اصلی
 بحران سیاسی و نهایتاً انفجار میگردد.

در آیه شریفه «ان الله یامرکم ان تودوا الامانات الی اهلها و اذا حکمتن بین
 الناس ان تحکموا بالعدل ان الله نعماً یعظکم به انه هو السميع العليم»، دو دستور از مقام

ربوبیت صادر شده است. یکی دستور عام ادای امانات بصاحبان آنها و دیگری دستور خاص حکومت که باید بر مبنای عدالت باشد. به این ترتیب برای اداره جوامع انگشت روی عدالت و امانت گذارده شده است، عدم رعایت این دو دستور ظلم بوده و حدیث نبوی صراحت دارد که: «الملك یقی مع الکفر ولا یقی مع الظلم».

سبک شمردن یا مضر دانستن آزادی در جوامع، بهانه عدم رشد مردم و خطر هرج و مرج و اعمال شیوه‌های غلاظ و شداد و «ارشاد» قِیم مآبانه و تبدیل جامعه باز به جامعه بسته، برای مقابله با دسائس بیگانگان و اغوای فریبکاران و اخلاص‌لگران، از دستاویزهای همیشگی مستبدها، مستکبرها یا صاحبان زور و تزویر بوده است. در حالیکه التزام مکاتب مبتنی بر حق و حقیقت و حکومت‌های اجرا کننده عدالت، بینا و آگاه ساختن مردم با نور و هدایت است. چنین مکاتب و نظامها از رویارویی با افکار و آرا مختلف و مخالف، ثبات و استحکام پیدا میکنند و از آن استقبال مینمایند.

خواست نهضت آزادی ایران در رابطه با آزادی تأمین تمامی حقوق مصرحه ملت در قانون اساسی برای عموم مردم اعم از موافق و مخالف میباشد.

۳) حقوق ملت و امنیت قضائی

کنگره ششم بحران سیاسی کنونی را یکی از اساسی‌ترین مسائل کشور میدانند و همانطور که در قطعنامه کنگره پنجم آمده است آنرا ناشی از نادیده گرفتن موارد مهمی از حقوق مصرحه ملت میدانند. از جمله آنچه در اصول ۸-۹-۲۱-۲۲-۲۳-۲۴-۲۵-۲۷-۳۲-۳۵-۳۷-۳۹-۱۶۸ قانون اساسی آمده است. بی‌اعتنائی به این اصول در سال گذشته ادامه داشته است. با وجود علائم بهبود و نظم و سرعت رسیدگی که در بعضی از بخشهای قوه قضائیه مشاهده میگردد. عملکرد این قوه خصوصاً وضع دادگاه‌های انقلاب همچنان ناهنجار و تاسف‌آور میباشد. کثرت زندانیان و عدم رسیدگی به اتهامات آنان از عوامل عمده نارضایتی بوده، موجب خدشه دار کردن انقلاب شده است.

نهضت آزادی ایران وضع دادگاههای انقلاب و افزایش بی‌سابقه زندانها و زندانیان و بیرحمی و بی‌اعتنائی بقوانین را که برخلاف سنت پیامبر اکرم در برخورد با مخالفین میباشد، شدیداً محکوم مینماید.

نهضت آزادی همچنین معتقد است که با افزایش زندانها مشکلات و

معضلات جامعه را نمیتوان حل کرد، بلکه این امر موجب تشدید پیچیدگیهای سیاسی - اجتماعی میگردد.

خوشبختانه بعضی از بزرگان و مسئولان انقلاب و معدودی از دولتمردان نیز از این خودسریها و بی رحمیها بتنگ آمده صدای اعتراضشان بگوش میرسد که امر انتخاب قضات و حکومت، با اهمیت و عظمتی که ادیان الهی و سنت نبوی برای آن قائل بوده اند بوضع نامطلوبی درآمده است. نهضت آرزومند است که این توجهات موجبات اصلاح وضع موجود را فراهم آورد.

کنگره خواستار اجرای قانون احزاب بوده و بی اعتنائی مسئولین وزارت کشور را، که موجب تقویت روندهای انحصارگرانه کنونی شده است، غیر قانونی میدانند. نهضت آزادی خواستار رسیدگی هر چه سریعتر به وضعیت زندانیان، بر طبق موازین قضا در اسلام و آزادی بیگناهان بوده و همچنین از قوه قضائیه میخواهد با قاطعیت جلوی تخلفات مسئولین را بگیرد.

۴) مدیریت و نظم

از آفاتی که پس از پیروزی انقلاب باین نهال نارس حمله برده اجازه ندارد در محیطی سالم برسد خود ادامه دهد بی نظمی و فقدان یا سوءمدیریت از یکطرف و تعدد مراکز تصمیم گیری از طرف دیگر بود. حاکمیت تئوری «نظم در بی نظمی» و انکار نقش تعیین کننده مدیریت لطمه بزرگی بر شد و تعالی جامعه ما زد. بحدی که دولت موقت در برابر این آفت تحمل نیاورده، پس از قریب نه ماه تلاش برهبر انقلاب نوشت که چون «به ثمر رساندن انقلاب بدون وحدت کلمه و وحدت مدیریت میسر نمیشد بدینوسیله استعفاى خود را تقدیم میدارد». با توجه به اهمیت مدیریت و نظم در اجتماع، کنگره نظر خود را در دو بخش مجزای زیر بیان میداد:

الف) تعدد مراکز تصمیم گیری: با گذشت پنج سال از پیروزی انقلاب و کسب تجربیات، زیانهای بی نظمی و تعدد مراکز تصمیم گیری و آمریتهای غیر قانونی خوشبختانه بتدریج برای دولتمردان آشکار گردیده و ضرورت مقررات منطقی و مدیریت و سلسله مراتب تخصص و آمار و برنامه ریزی، در زبان و قلم بعضی از متولیان و مسئولین جاری میگردد. همچنین مسئولین و نمایندگان از دخالت انجمن ها

و شوراهاى خودرو و خودسر شکوه مینمایند که بعضى از دفاتر و دوائر سیاسى - ایدئولوژى یا انجمن های اسلامى ادارات در وظائف و مسؤولیتهائى، که خارج از اختیارات آنها است، دخالت کرده و بعزل و نصب های غیرقانونى میپردازند. نهضت معتقد است که اینگونه دخالتها و سؤاستفاده ها باید بطور قاطع و قانونى متوقف گشته و ضایعات و زیانهای وارده جبران شود.

ب) روحانیت و مدیریت: نهضت آزادی ایران اعتقاد دارد که برای حسن انجام کارها لازم است تصدى امور در رشته های مختلف در دست عالمان رشته های مربوطه قرار داده شود و در تبیین مسائل و امور اجتماعى از حضور علمای دین در کنار علمای گوناگون اجتماعى چون جامعه شناسى و اقتصاد و روانشناسى و غیره استفاده گردد. زیرا همانطور که صدور فتاوى گوناگون در احکام شرعى فردى نیاز به کسب اطلاعات از متخصصین علوم مربوطه دارد تصمیم گیرى پیرامون امور اجتماعى بطریق اولی بحضور سایر متخصصین مربوطه نیازمند میباشد. توجه بدو نکته مهم این نیاز را بخوبى روشن میسازد، نخست آنکه علوم اجتماعى اگر نه بیشتر، حداقل باندازه علوم دقیقه پیچیدگى داشته و قلمرو آن (یعنى انسان «عالم اکبر») فوق العاده گسترده است و بنابراین همفکرى دانشمندان مختلف را لازم دارد و دیگر آنکه اعمال این علوم با سرنوشت میلیونها انسان بستگى داشته و خطا و اشتباه در آن موجب هلاک حرث و نسل میگردد.

نهضت معتقد است توجه صرف به متخصصین علوم انسانی نادیده گرفتن تخصص عالمان امور دینی منتهی به تباهی اجتماعى شده با روح و اندیشه و انقلاب اسلامى در تضاد خواهد افتاد. بنابراین صحیح ترین راه، رعایت تبادل نظر متخصصین در تبیین و حل مسائل اجتماعى است. بعنوان مثال در مسائل اقتصادى دو زمینه متفاوت «علم اقتصاد» و «مکتب اقتصادى»، یا با اصطلاح مرحوم آیه ... سید محمد باقر صدر «مذهب اقتصادى»، وجود دارد که در زمینه اول صرفاً متخصصین باید تصدى امور را در دست گیرند و در زمینه دوم علمای دین باید در کنار علمای جامعه شناسى، اقتصاد و روانشناسى در تبیین شرکت جویند.

در اینجا ذکر این نکته لازم است که در اینصورت نیز باید ضوابط و مدارج روحانیت توسط مراجع ذیصلاح و قابل قبول (مراجع تقلید و دانشمندان مسلم علوم

اسلامی) دقیقاً تعریف گشته و ارجاع مسئولیتها و مناصب مختلف در زمینه تخصص های مربوطه باین گروه بر مبنای میزان تحصیلات و مدارج علمی و عدالت آنان انجام پذیرد. بعبارت دیگر نهضت آزادی ایران با آنکه به عالمانی که در تعلم و تفقه در دین تخصص داشته و بدلیل تقوی و آزادی و تمهد پناهگاه مردم در برابر ظلم و استبداد بوده اند احترام میگذارد ولی عالم دینی را در کسوت و بزه ای منحصر نمیداند بلکه علم و تقوا را معیار فضیلت شمرده و بروحانیانی احترام میگذارد که از این دو خصوصیت برخوردار باشد.

اشتغال روحانیونی که فاقد صلاحیت علمی و دینی و تقوایی میباشند در مشاغلی که نیاز به تجربه و دانش و تقوی دارد پی آمدهای ز یانباری در زمینه های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی داشته آینده جمهوری اسلامی و اعتبار علماء دینی و حتی اسلام را بخطر میاندازد و این درست فرمایش مولای متقیان را تداعی میکند که:

«لاملی واللہ باصدار ما ورد علیہ ولا هو اهل لما فوض الیه - بخدا سوگند بپاسخ دادن پرسشی که از او میشود با مایه و توانا نیست و لیاقت آنچیزی را که باو تفویض شده ندارد.»

«لا یحسب العلم فی شی مما انکره ولا یری ان من وراء ما بلغ مذهباً لغیره - چیزی را که او انکار کرده گمان نمیرد دیگری بر آن علم دارد و باور نمیکند برخلاف آنچه گفته دیگری را دانش است.»

و بالاخره نهضت آزادی ایران علاقمند است که انقلاب و جمهوری اسلامی ما از تجربه قرون وسطای مسیحیت یعنی انحراف کلیسا به قدرت و حکومت را که به طرد رهبران مذهبی، واپسگرایی مملکت و انصراف از خدا و دین گشته عبرت گرفته، آینده اسلام و ایران و ملتی فداکار و ایثارگر را بخطر نیاندازند.

(۵) جنگ و صلح

کنگره ششم ضمن تایید مواضع مندرج در قطعنامه های قبلی نظریات نهضت آزادی ایران را بشرح ذیل اعلام میدارد:

۲- پایدار یها، فداکار یها و جانباز یهای رزمندگان ایران در جبهه های جنگ علیه ارتش متجاوز عراق و حمایت های مستمر و بیدریغ مردم پشت جبهه، بدیده تعظیم

مینگرد و این روحیه ایثارگری را بعنوان دستاورد انقلاب مستاید و برای آن ارج فراوان قائل بوده است و میباشد.

۲- جنایت سبعانه و جنون آمیز رژیم بعث عراق از جمله موشک اندازی و بمباران شهرها و سیاستهای ضد انسانی پشتیبانان جنگ افروزش، و هم چنین بکار بردن سلاحهای شیمیائی را شدیداً محکوم مینماید.

۳- با آنکه جنگ را در اصل ابتلای الهی و وسیله ای برای اصلاح و ارتقاء ملت ایران میدانند، نه گردانندگان و دست اندرکاران را غیر مسئول و غیر مقصر میشناسد و نه تشدید و استمرار جنگ را مطابق دستور و رضای خدا و بمصلحت انقلاب و ایران و اسلام می بیند.

۴- سیاست خارجی و دیپلماسی جمهوری اسلامی هم چنان فاقد تحرک و ابتکار لازم در صحنه روابط بین المللی میباشد و نتوانسته است بموازات و هماهنگ با عملیات رزمی در صحنه جنگ عمل نموده و از موفقیتهای کسب شده بهره برداری مناسب تبلیغاتی و دیپلماسی را بنماید، در حالیکه بدون هماهنگی کارساز میان عملیات رزمی در صحنه جنگ و دیپلماسی در صحنه روابط بین المللی امکان بهره گیری از موفقیتهای حاصله برای پایان بخشیدن هر چه سر یعتر و شرافتمندانه تر جنگ ممکن نمیشد.

۵- جز در امور ستادی و تصمیم و تفصیل های اجرایی جنگی، که افشای آنها مفسدانگیز میتواند باشد، خیر و مصلحت کشور در این است که جریانات کلی و تصمیمات اساسی جنگ و صلح، بطور مستقیم با ملت و یا از طریق نمایندگان مردم در مجلس، عنوان گردد و مورد بحث قرار گیرد. کما آنکه سنت رسول اکرم (ص) و حضرت امیر علی (ع) طرح مسئله جنگ با مردم و مشورت با آنان بوده است. امتناع مقامات مسئول از طرح مسئله جنگ در جلسه غیر علنی مجلس عمل غیر قانونی و خلاف مصلحت عمومی کشور میباشد.

۶) انتخابات

کنگره ششم ابتکار و اقدامات دفتر سیاسی و هیئت اجرایی نهضت در اعلام اهمیت و دفاع برای آزادی انتخابات دومین دوره مجلس شورای اسلامی را تأیید مینماید. کنگره معتقد است که حراست از ایران و انقلاب و بقای نظام جمهوری و

توفیق مملکت و ملت در نیل به اهداف ملی و اسلامی انقلاب و راهگشائی برای حل بحران سیاسی در گروی تأمین حاکمیت ملی از طریق تشکیل یک مجلس مردمی است که نمایندگان آن آزادانه و آگاهانه و با اتحاد و اجتماع افکار و طبقات ملت انتخاب شده باشند.

کنگره علاقمند است متولیان و دولتمردان و دست اندرکاران ما از تجربیات پنج ساله بعد از پیروزی و از تاریخ انقلابها و نظامهای دنیا درس گرفته بقانون اساسی و حاکمیت ملی و خون شهیدان راه آزادی و استقلال و جمهوری اسلامی ایران احترام بگذارند و بحکم ازلی «ان الله یا مرکم ان تودوا الامانات الی اهلها» اختیار مملکت و مردم را میراث انحصاری خود ندانسته و اگذار بنفوس ملت و بتشخیص و تصمیم خود آنها بنمایند. برای آنکه انتخاب کننده و انتخاب شونده احساس و اطمینان به آزادی و امنیت بنمایند تا در محیط و شرایط عادلانه قانونی خالی از تحمیل و تبعیض و تهمت و ارعاب در اجتماعات و تبلیغات و ارتباطات سالم به شناسائی و گزینش نامزدهای با صلاحیت مطلوب پردازند و داوطلبانه در انتخابات شرکت نمایند میبایستی مقدمات و شرایط لازم آنرا مدتی قبل از برگزاری مراسم فراهم آورده و حقوق ملت را در قانون اساسی تصریح شده است تأمین نمایند.

۷) اصلاح جامعه و مبارزه با بحران اخلاقی

با توجه به فرمایش پیامبر اکرم (ص) «انی بعثت لاتم مکارم الاخلاق» یکی از ویژگیهای اصلی انقلاب اسلامی ایران قیام علیه استبداد و بتبع آن انواع مختلف فساد اخلاقی در طیف وسیع فردی و اجتماعی و در ابعاد مختلف اقتصادی و سیاسی و فرهنگی آن بوده هدف اساسی انقلاب و جمهوری اسلامی ایران بر اساس اصل دوم قانون اساسی توجه به کرامت و مقام انسان و در مقایسه با سایر حکومتها، انطباق و تبعیت دقیق از ضوابط و معیارهای اخلاقی بود.

در دوران انقلاب و پس از پیروزی آن نهضت و تحولی اساسی بلحاظ روابط اخلاقی در سطح جامعه ظاهر گردید و فضای جامعه آکنده از روح امید، وحدت و محبت و خدمت و ایثار گردید و گروههای مختلف جامعه نسبت به رعایت موازین اخلاقی و بازگشت از عادات و زندگی خلاف اخلاق گذشته، علاقمندی و آمادگی بسیار از خود نشان دادند. در چنین فضائی موارد فساد و اعمال و رفتارهای غیر

اخلاقی بحداقل خود میل کرده و موارد نادر آن بعنوان استثناً تلقی میگردید. متأسفانه درسالهای بعد، علیرغم روح ایثار و گذشت و شهادت که نمونه‌های بارز رشد اخلاقی میباشد، فرصت طلبی، ریا و تزویر، فساد اقتصادی، خشونت، اعتیاد به مواد مخدر، بیماری‌های روانی و عصبی از هر طرف افزایش یافته است و ادامه چنین روندی مسلماً جامعه ما را با بحران اخلاقی شدیدی مواجه خواهد نمود که آنرا از درون ضعیف و تهی خواهد ساخت و نهایتاً باعث از هم گسیختگی جامعه خواهد گردید.

نهضت آزادی ایران معتقد است پیدایش و رشد موارد مختلف فساد و انحرافات اخلاقی ناشی از مسائل بنیادی سیاسی و اقتصادی جامعه است که مهمترین آنها سلب شخصیت و حیثیت از انسانها و سرخوردگی و یاس و از دست دادن ایمان و امید میباشد. بجای مبارزه با عوارض و معلولها، باید علل زمینه‌های ایجاد و رشد فساد را از میان برداشت. برای مبارزه موثر با علل زمینه‌های ایجاد فساد و جلوگیری از انحطاط اخلاقی و برای کمک به رشد و تعالی جامعه احترام و رعایت کامل اصل قرآنی لا اکره فی الدین و آزادیهای مصرح در قانون اساسی و حل مسائل اقتصادی و تأمین اشتغال مفید و مولد برای مردم، مخصوصاً جوانان لازم و حیاتی میباشد.

۸) آموزش و پرورش و دانشگاهها

کنگره صمن تأیید آنچه در باره توسعه کمی و کیفی تعلیمات و تحقیقات و راجع به انتخابات صحیح معلمان معتقد و ذیصلاح در قطعنامه قبلی گفته شده بود، بطور کلی معتقد است پس از پیروزی انقلاب توجه شایسته و کافی نسبت بمسئله عمومی فرهنگ کشور بعمل نیامده است. وزارت آموزش و پرورش و وزارت فرهنگ و آموزش عالی تا حدود زیادی دستخوش مبارزات سیاسی متضاد گردیده و در هر دو جا انحرافها و اشتباهات عمده‌ای بوقوع پیوسته است که بدون اصلاح و رفع آنها تأمین خواسته‌های انقلاب و نیازهای جمهوری اسلامی ایران از نظر فرهنگ و آموزش میسر نخواهد بود.

الف - آموزش و پرورش

۱ - تعیین سیاستها و خط مشی و نظام آموزش و پرورش مطلوب کشور و

هدفهای مقاطع مختلف آموزش باید بیش از این به تعویق نیفتد و لذا ضرورت دارد کلیه این موضوعات هر چه زودتر تنظیم و تدوین و منتشر گردد.

۲- تحریف موارد مهمی از وقایع تاریخی کشور در کتابهای درسی که ناشی از اغراض سیاسی خاص میباشد باید جای خود را به گزارش صحیح و منصفانه وقایع بدهد.

۳- باتوجه به اُفت کیفیت مباحث علمی و ادبی و فنی در بعضی از کتابهای درسی باید نسبت به رعایت بیشتر اصول روانشناسی و پداگوژیک و تناسب فکری و محلی و مقطعی دانش آموزان در تدوین این کتب تاکید گردد.

۴- باآنکه از نظر علمی و اصول آموزش و پرورش، تربیت صحیح از طریق تعلیم صحیح بوسیله معلمان مجرب و با صلاحیت باید انجام گیرد و تعلیم جز لاینفک تربیت میباشد، ولی آموزش و پرورش با تفکیک تصنعی امور باصطلاح تربیتی و امور تعلیماتی و با ایجاد واحدهای مستقل و پرخرج موسوم به «امور تربیتی» باعث دلسردی بسیاری از معلمان زحمت کش شده است.

متأسفانه این واحدها علیرغم حسن نیت بسیاری از کارکنان آن قادر بایفای نقش سالمی در آموزش و پرورش کشور نبوده و همچون پلیس یا کمیسر سیاسی، سانسور و محدودیت شدیدی را در بسیاری مدارس بوجود آورده سلب شخصیت و امنیت و علاقه از معلم و شاگرد و دستگاه اداری نموده اند و با ارباب و اکراه و بدون رعایت ملاطفت و اصول منطقی میخوانند بجای تبلیغ صحیح دین، ایمان و اعتقاد و عمل باحکام را در دل و ذهن و رفتار دانش آموزان وارد کرده، تحمیل دین کنند، در حالیکه تاثیر معکوس این روش نمایان است و جای تردید باقی نمیگذارد.

۵- هرچند طبق اصل ۳۰ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران دولت موظف به تأمین امکانات آموزش بطور رایگان برای دانش آموزان کشور است لیکن این امر با توجه به بند ۸ از اصل سوم قانون اساسی باید با مشارکت مردم در امور فرهنگی و آموزشی هماهنگ باشد و مانع مشارکت مادی و معنوی مردم در این امر نگردد. در غیر اینصورت بخش عظیمی از تعلیمات عمومی که بوسیله مردم میتواند بطور صحیح اداره شود بعهده دولت قرار گرفته و میلیاردها تومان بر بودجه دولت و بیت المال تحمیل میگردد و علاوه بر آن بدلیل وسعت و پراکندگی و حجم زیاد فعالیتها، کیفیت آموزش عمومی اصلاح نگردیده و یا تنزل خواهد نمود.

اجرای سیاست عدم تمرکز در اداره امور کشور، مخصوصاً امور اجرایی آموزش و پرورش واجد امتیازات اصولی است، از جمله ساده ساختن امر اداره سازمانهای بزرگ و جلب مشارکت کارکنان و واگذار کردن کار مردم به مردم و در نتیجه فراهم ساختن شرایط رشد و حرکت مردم و جامعه.

تاکید بر تمرکز امور در دست دولت، منجمله اجرای طرح دولتی کردن مدارس ملی، طی چهار سال گذشته، بدون آنکه طرح موازی و مکمل جلب مشارکت مردم در ایجاد اداره مدارس بمرحله اجرا گذاشته شود، عوارض و اشکالات فوق را بدنبال داشته است.

کنگره نهضت معتقد است مشارکت مردم معتقد و با ایمان در امر آموزش و پرورش کشور برای حل مسائل و مشکلات فوق لازم و مؤثر میباشد. و لذا طرح پیشنهاد شده به شورای عالی آموزش و پرورش که پس از مطالعه و بررسی ممتد در سال ۱۳۶۲ تحت عنوان «آئین نامه مدرسی که با مشارکت مردم ایجاد و بطور غیر انتفاعی اداره میشوند» بتصویب رسید، باید بهمت و همکاری مسئولین مردم خیر و علاقمند، بمرحله اجراء گذاشته شود و تحریکات و افکار افراطی و چپگرا و ایجاد سوء تعبیر و جنجال، که معمولاً از طرف کسانی که مایل به تمرکز کلیه امور در دست دولت هستند، عنوان میشود، نباید مانع اجرای این مصوبه شورای عالی که از اساسیترین راههای اصلاح آموزش و پرورش کشور است، گردد.

۶- عملکرد کمیته های پاکسازی و یا بازسازی نیروی انسانی موجب نارضایتی ها و شکایات کثیری گردیده است. مراجع مربوطه مخصوصاً دیوان عدالت اداری که فعالیت خود را در جهت صحیح بطور نسبتاً مؤثر آغاز کرده است، باید شکایات این گروه از معلمین را با سرعت و دقت و با نظر گذشت و تساهل و ایجاد روحیه امید و خدمت بیشتر در آینده مورد بررسی و اتخاذ تصمیم قرار دهند تا با جذب حداکثر نیروهائی که قابلیت خدمت و رشد و تعالی دارند، قدم در راه صحیح آموزش و پرورش و کشور گذاشته شود.

۷- گزینش دانشجویان تربیت معلم بر اساس معیارهای اعتقادی - سیاسی خاص و آموزش شبانه روزی منتخبین تحت شرایط محدود و سختگیرانه زیاد تحت عنوان آموزش ایدئولوژی، همچنین کنجکاوی و تجسس در مورد عقاید و افکار دانشجویان و جمع آوری اطلاعات در این خصوص، همگی باعث پیدایش

محیطی ناسالم و آزاردهنده برای دانشجویان تربیت معلم گردیده است. برای اصلاح این وضع، انتخاب دانشجویان باید بر اساس معیارهای اخلاقی و علمی مناسب برای شغل معلمی انجام گیرد و تربیت آنان باید در محیطی سالم و باز و با رعایت و احترام به آزادیهای مصرح در قانون اساسی انجام شود.

۸- با توجه به نیاز و اهمیت مهارتهای علمی در جامعه و کمبودهای عمده‌ای که در این زمینه وجود دارد لازم است آموزش فنی و حرفه‌ای با همکاری سایر سازمانها و دستگاههای اجرائی کشور مانند وزارت کشاورزی، بهداشتی، نیرو و صنایع .... مورد توجه جدی قرار گرفته و بصورت یک برنامه آموزشی مشترک، تحت نظارت وزارت آموزش و پرورش، بمرحله اجرا گذاشته شود، تا شکایات عظیم کمبود نیروی انسانی ماهر کشور تقلیل یابد.

ب) دانشگاهها

در دانشگاهها، تحسول و تغییری که پس از یک دوران طولانی تلاطم و تعطیل انجام یافته است متأسفانه تا همین کننده کامل نیازهای کشورمان نمیباشد. در این قسمت نظریات کنگره بقرار زیر میباید:

۱- وجود مراکز متعدد تصمیم گیری و دخالت مقامهای غیر ذیصلاح و ناوارد در مسائل دانشگاهی و در تعلیمات عالی کشور و اعمال تنگ نظریها و تندرویهای بی مورد باعث دلسردی و سرخوردگی بسیاری از استادان شده و مانع عمده‌ای را در راه پیشرفت و اعتلای علمی کشور بوجود آورده است لذا نهضت آزادی ضمن محکوم نمودن مراتب فوق اعتقاد دارد مسئولین امر باید بدور از ملاحظات غیر اصولی، سازمان و ضوابطی را که لازمه تربیت سرمایه انسانی جامعه و تربیت افراد توانا و صاحب صلاحیت باشد ایجاد و اجرا نمایند.

۲- همکاری و تاسی متقابل فیضیه و دانشگاه که اصولاً فکری صحیح میباشد، عملاً با روش ناموزون شروع بکار نموده است. نه در فیضیه دانشگاهیان مجرب و متبحر شروع بتدریس علوم جدید نموده‌اند، و نه در دانشگاه مدرسین فاضل با پایگاه علمی و سابقه کافی بتعلیم پرداخته‌اند. برای واقعیت بخشیدن به این خواسته نقص متقابل فوق باید از میان برداشته شود، و رابطه علمی متعادل و مفید آنها بوجود آید.

۳- انجمن‌ها و کمیته‌های دانشجویی در کار تدریس و کم و کیف دروس دخالت نامعقول نموده در مواردی جواز تدریس استاد را عملاً آنان صادر میکنند. بدین ترتیب احترام و ارتباط معنوی میان استاد و دانشجو متزلزل شده و بسیاری از استادان ذیصلاح نسبت به حرفه خود دل‌سرد و بی‌علاقه گردیده‌اند. استادان صاحب صلاحیت و پر تلاش باید مورد حمایت و تشویق مدیریت دانشگاه‌ها قرار گیرد، تا بتدریج فرهنگ علمی بجای جوسازی و هو و جنجال استقرار یابد.

۴- کمیته‌های دانشجویی، در موارد بسیار در انتخاب دانشجویان جدید و یا ادامه تحصیل دانشجویان دخالت بناحق نموده در خصوصی ترین مسائل فردی و اعتقادی تجسس مینمایند و بدلیل اعتقادات مختلف سیاسی و یا مذهبی از ورود بدانشگاه و با ادامه تحصیل آنان جلوگیری میکنند و از این جهت جورعب و ریا و تظاهر اشاعه یافته، اعتماد و صمیمیت و همکاری و آزادی ابراز عقیده از میان دانشجویان دانشگاه‌ها رخت بر بسته است. با تعیین ضوابط معقول و عادلانه در جهت مصالح علمی و اجتماعی و اجرای یکسان صحیح و دقیق آنها از طریق مسئولین دانشگاه‌ها باید به اینگونه انحرافات پایان داد و جو بدبینی و عدم امنیت و صمیمیت را به فضای سالم و آکنده از اطمینان و امنیت و آزادی تبدیل نمود.

۵- نهضت آزادی ایران با وجود احترام و علاقه بمقام دانشجویی و مشارکت صحیح آنان در امور اداری و آموزشی، بخاطر علم پروری و دینداری، و تربیت علم، تظاهر به «دانشجو محوری» و دخالت نامعقول گروه خاصی از دانشجویان را بزبان مصالح علمی و فرهنگی جامعه دانسته آنرا محکوم مینماید. و در همین ارتباط فرصت طلبی کسانی که بدون توشه علمی کافی مقام تعلیم و تدریس را در دانشگاه پذیرفته‌اند، مصلحت نمیدانند.

۶- کشور ما امروز بیش از پیش به متخصصین و محققین دانشمند و مردان عمل در تمامی رشته‌های علوم و صنایع احتیاج مبرم دارد و آماده ساختن این نیروی زبده مستلزم ایمان بحق و احترام به علم و تعلیم در محیط آزاد است و بیان الهی در آیه ۱۱ سوره شریفه مجادله: «... یرفع الله الذین آمنوا منکم والذین اوتوا العلم درجات...» سند و سرمشق همین گفتار است.

۷- ارزش فداکاریهای جوانان مؤمن و رشید و ایثارگر در جبهه‌های جنگ

که با جانبازیهای خود حماسه‌ها آفریدند و در بسیاری موارد عضوی از بدن و یا سلامت خود را از دست داده‌اند و وصف ناکردنی است. وظیفه دولت و ملت است که احتیاجات مالی و از جمله هزینه تحصیلی آنها را تأمین نمایند و رفاه زندگی آنان یا خانواده آنان را از هر جهت فراهم ساخته و توانائی ایشانرا در انجام هر امر مقدور پرورش دهند و اگر استعداد علمی کافی و علاقمندی و آمادگی لازم رانیز داشته باشند، تأمین هزینه تحصیل آنانرا در دانشگاههای داخل و یا خارج در اولویت قرار دهند. اما در غیر اینصورت و چنانچه در گزینش دانشجویان سهمیه و امتیاز و ویژه‌ای برای وابستگان به نهادها، بدون توجه به سوابق تحصیلی و آمادگی های علمی قائل شوند (آنطور که انجام گرفته است) نظام علمی کشور دچار ضایعاتی خواهد شد که ذیلاً به بعضی از آنها اشاره میشود:

اولاً خود این فداکاران چنانچه مقدمات علمی لازم برای تحصیل در دانشکاه را نداشته باشند در این تحصیلات ناموفق خواهند بود و ناراحتیها و سرخوردگیهایی پیدا خواهند کرد. ثانیاً چون جا و محل افراد مستعدی را گرفته‌اند و این افراد از تحصیل دانشگاهی محروم میشوند ضایعه‌ای برای مملکت بوده زیان و ظلمی را در اجتماع پدید می‌آورد. ثالثاً سیستم تعلیماتی دانشگاه چون با عده‌ای از دانشجویان با معلومات و استعدادهای نامتناسب و ناموزون مواجه میشود نظم و پیشرفت لازم را پیدا نخواهد کرد و کیفیت آن تنزل خواهد نمود.

امیرمؤمنان علی (ع) نیز شیوه تقسیم غنائم بر طبق قدر و منزلت و خدمت افراد را که از خلیفه دوم معمول شده بود بعد از قبول خلافت ملغی نمود و مساوات همه آحاد جامعه را صرفنظر از درجات ایمانی و تمکین سیاسی حاکم ساخت. به نظر ما تبعیضی که معمول میشود بیش از آنکه از عقل و منطق دین پیروی کرده باشد از عاطفه و احساس گروهی و انقلابی پیروی نموده است و نوعی عدالت مخصوص و محدود را جایگزین عدالت مطلق کرده است که ضایعات مذکور در فوق را موجب گردیده و میگردد. جلوگیری از ایجاد این ضایعات از وظائف دولت و ملت است.

۸- از آنجا که وزارت آموزش و پرورش و وزارت فرهنگ و آموزش عالی دو جزء اصلی از نظام تربیت نیروی انسانی کشور را تشکیل میدهند همکاری و هماهنگی مطلوب آنان در کلیه زمینه‌ها باید قانوناً از طریق شورا و ارگانهای مناسب

انجام گیرد.

۹- و بالاخره، کنگره معتقد است برای رشد و پیشرفت علم و معرفت و تحقیق و به تبع آن غنای فرهنگ و توسعه صنعت کشور و بمنظور پرورش افکار و استعدادها، احترام و رعایت آزادی و آزادمنشی و آزاداندیشی در دانشگاهها و حوزهها و محافل علمی از شرایط ضروری است و اعمال هر گونه سیاستی، که آزادیهای مشروع و قانونی (منجمله آزادی علمی و فکری) را چه بطور صریح و آشکار یا بطور ضمنی و غیر مستقیم محدود و یا سلب نماید، در بلند مدت باعث آثار منفی، عقب افتادگی ها و اوزیانها و ضایعات وسیعی در کلیه امور امت مسلمان ایران خواهد گردید.

۹- اقتصاد ملی

کنگره ششم ضمن تایید مواضع اصولی اعلام شده در کنگره پنجم معتقد است بحران اقتصادی کشور در سال گذشته شدت و گسترش یافته و ضایعات سنگین انسانی و مالی جنگ تحمیلی و وابستگی اقتصادی و صنعتی و تسلیحاتی کشور بخارج را افزایش داده است.

تولیدات کشاورزی و صنعتی کاهش چشمگیری داشته و واردات سال ۶۲ حتی در زمینه کشاورزی از سال پیش بیشتر شده است. نسبت واردات به صادرات غیر نفتی که در سال اول پس از پیروی انقلاب ۱۴ برابر بوده است در سال ۶۲ به بیش از ۷۰ برابر رسیده که این خود میتواند شاخص هشدار دهنده ای در زمینه انحطاط اقتصاد کشور باشد.

متأسفانه بلا تکلیفی و کشمکش که در پیاده کردن اصل ۴۴ قانون اساسی در مورد بازرگانی خارجی بوجود آمده موجب شده است که بجای نظارت دولت در امر واردات، دولت سالاری مراکز تهیه و توزیع خود وزارتخانه ای مقابل وزارت بازرگانی گردند و با بوروکراسی گسترده، از یکطرف مشاغلی بیهوده و غیر تولیدی و دست و پا گیر ایجاد نموده و از طرف دیگر برای بسیاری از کالاها بازار سیاه بوجود آمده است. مسئله توزیع از مسائلی است که وضع اقتصادی کشور را وخیم تر ساخته از یکطرف گروهی دست اندرکار را بمنافع سرشار که حتی در رژیم گذشته نیز امکان نداشته رسانیده قله هائی در زمینه در آمد و ثروت ایجاد نموده است و از طرف

دیگر با سیاست غلطی که در مورد جیره‌بندی اعمال میشود شهروندانی را که در گذشته توجه و یا علاقه‌ای بمصرف کالاهای وارداتی نداشته‌اند، بخريد و مصرف و احياناً فروش این کالاها عادت داده است. در نتیجه مصرف جامعه از سابق بیشتر شده است علاوه برآنکه تولید کالا در خارج از مرزهای کشور صورت میگیرد وارد کنندگان نیز نمیتوانند در بازار رقابت خدمت قابل ملاحظه‌ای ارائه داده کالاها را به قیمت‌های بین‌المللی بمصرف کنندگان عرضه کنند.

قراردادهای اقتصادی بین‌المللی از سوئی با استفاده ازاندیشه، دانش و تجربیات افرادی گاردان بسته نمیشود و از طرف دیگر در مواردی بتصویب و حتی باستحضار نمایندگان مجلس شورای اسلامی که طبق قانون اساسی باید آنانرا قبول و یا رد نمایند، نمیرسد. نتیجتاً قراردادهای ننگ‌آور زیانباری همچون قرار داد با آمریکا معروف به «بیانیه الجزائر» همچون سرطانی مهلک بجان اقتصاد کشور افتاده و هر روز بنیه اقتصادی ما را ضعیف‌تر میسازد.

برنامه مالی دولت، بالا رفتن کسربودجه در هر سال، کاهش بودجه‌های عمرانی و افزایش بودجه‌های جاری، وجود سازمانهایی معاف از نظارت‌های مالی دولت، ضعف عمومی کشور در جهت تولید، بالا رفتن سطح مصرف، نزول و افسول درآمد ملی، حرکت مداوم بسوی وابستگی بیشتر اقتصادی، بی ارزش شدن پول کشور و سرعت شکننده تورم و بالاخره پدیده نامیمون رکود اقتصادی همزمان با تورم عواملی هستند که میتوانند کشورهایی را که دارای اقتصادی سالم هم بوده باشند بآسانی از پای در آورند. متأسفانه کلیه این بیماریها همراه با سومدیریت در امر توزیع و دولت‌سالاری در اقتصاد جمهوری اسلامی حاکم میباشند که اگر علاج سریعی برای آنان نیندیشیم نمیتوان سلامت و حتی حیات اقتصادی آینده کشور امیدوار بود.

۱۰) سیاست خارجی

در زمینه سیاست خارجی نهضت، مواضع اتخاذی و مراتب مندرج در قطعنامه کنگره پنجم و همچنین مفاد نشریات سیاسی صادره طی سال گذشته مورد تأیید میباشد. کنگره متأسف است که دولتهای غیر موقت جمهوری اسلامی ایران درک کافی نسبت به اهمیت و ظرافت مسئله سیاست خارجی خصوصاً با داعیه‌های بزرگ جهانی، نداشته تصور کرده‌اند که میتوانند باستیز و سرسختی و با شعار و

ناسزا، بدون آشنائی و تسلط در فنون دیپلماسی و جهانشناسی گلیم خود را از دریای طوفانی نیرنگ و رقابت بدر برده بساحل نجات برسانند. آنجائیکه کمتر از هر جا دیگر توجه به دانش، صلاحیت، سابقه، تقوی و تخصص میشود وزارت خارجه جمهوری اسلامی ایران و سفارتخانه‌های آن است. ابعاد فاجعه وقتی بیشتر روشن میگردد که توجه نمائیم در زمان جنگ، دیپلماسی کشور، باید بیش از هر زمان دیگری فعال باشد تا بتواند از پیروزیهای کسب شده نظامی در جهت منافع ایران در صحنه بین‌المللی استفاده نماید. مخصوصاً وقتی یکی از اهداف اصلی نمایندگیهای خارجی دفاع از استقلال ایران و اعتلاء حیثیت و صدور انقلاب و اسلام در جهان باشد. همانطور که در قطعنامه کنگره قبلی نیز تذکر داده شده است عقل سلیم حکم میکند که بجای دفع و دشمنی، سیاست حفظ و جذب اتخاذ شود و حتی المقدور زمینه‌های همدردی و همکاری را جستجو نمائیم نه آنکه پیش از ترمیم بنیه‌های اقتصادی و نظامی و فنی و فرهنگی خودمان و تدارک و آمادگی نیروهای دفاعی لازم به تحریک قدرتها پردازیم. از نقاط ضعف و نیاز دیگران باید کسب اطلاع و استفاده نمائیم نه آنکه نقاط قوت و دارائی آنها را علیه خودمان تحریک نمائیم.

متأسفانه سیاست خارجی جمهوری اسلامی ایران، همچنان از عدم انسجام و وجود تناقضات در عملکردهای مقامات رسمی و غیر رسمی رنجور است و فاقد هماهنگی کافی میان معیارها و اصول مکتب، با اعمال مسئولین میباشد. مثلاً در حالیکه ابتکار بمورد و بموقع طرح مسئله بکارگیری بمبهای شیمیائی توسط عراق در محافل بین‌المللی و جهانی بنفع ایران بود، ادعای اینکه ایران میتواند بمبهای شیمیائی ساخته و عنداللزوم مصرف خواهد نمود، اثر منفی کننده‌ای بر آثار ابتکار اولی داشته است.

ب) خط مشی

۱- ادامه رسالت تاریخی

کنگره ششم مانند کنگره پنجم از اعضاء نهضت میخواهد فریضه اسلامی و رسالت ملی نهضت را که علاوه بر تبیین مبانی ایدئولوژیک تفهیم و تبلیغ و دفاع و اقدام برای تأمین آزادی، عدالت، حاکمیت ملی و وحدت در کشور است با صبر جمیل و تلاش وسیع همچنان ادامه دهند و نقش شاهد و واسط را در جمهوری اسلامی ایران با توکل بخدا ایفا نمایند. همچنین بعنوان یک گروه مسلمان ایرانی که خود را مدیون و موظف بخدمت به خلق و دفاع از حقوق ملت و استقلال مملکت میدانند، در توسعه و تحکیم و تزکیه نهضت مجدانه فعالیت نمایند.

۲- وفاداری بنظام جمهوری اسلامی و رابطه با دولت و نهادها

خط مشی مصوب در کنگره پنجم در زمینه وفاداری بنظام جمهوری و رابطه با دولت و نهادها کماکان ثابت است.

۳- آینده‌نگری و آینده‌سازی

کنگره ششم مانند کنگره پنجم توصیه به عدم توقف در حال و وحشت از آنچه زور و زود است مینماید و علاقمند بدورنگری و آینده‌سازی میباشد. با پیش بینی اینکه با خاتمه یافتن دوران مجلس حاضر و تحولات جنگ و رویدادهای دیگر، ممکن است ادامه فعالیت خفیف فعلی دچار دگرگونیها شود، عقیده دارد که نهضت نه استعفاء از حیات و حیثیت و مسئولیت خویش بدهد، نه انصراف از وفاداری و پایداری به اهداف انقلاب و نظام جمهوری اسلامی و قانون اساسی بنماید و نه تغییری در روش علنی و قانونی امر بمعروف و نهی از منکر خود قائل شود. بلکه بحول و قوه الهی و توکل بذات حی لایموت بایستد، و آنچه را حق تشخیص میدهد، انجام دهد.

ربنا علیک توکلنا والیک انبنا والیک المصیر

مرکز پخش: دفتر نهضت آزادی ایران

تهران - خیابان استاد مطهری - شماره ۲۳۴ تلفن ۸۳۳۷۵۷

قیمت ۳۰ ریال